

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

dr Janusz KOCHANOWSKI

RPO-529842-VIII/06/DU

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Warszawa, 11/04/2006r.

Pan
Krzysztof Michałkiewicz
Minister Pracy i Polityki Społecznej

Wielce Szanowny Panie Ministrze

Korespondencja kierowana do Rzecznika Praw Obywatelskich oraz informacje przekazywane przez środki masowego przekazu świadczą, że osoby niepełnosprawne spotykają się z ogromnymi trudnościami w znalezieniu zatrudnienia, a istniejący system prawny nie stwarza odpowiednich warunków do poprawy tej sytuacji.

Praca jest dla osób niepełnosprawnych jedną z najważniejszych form rehabilitacji, podnosi poczucie wartości, mobilizuje do podejmowania różnych form aktywności społecznej, zapewnia kontakt z ludźmi, uczy odpowiedzialności i samodzielności. Tymczasem z prawie 2,5 miliona niepełnosprawnych Polaków w wieku produkcyjnym pracuje jedynie co piąta osoba. Taka sytuacja nie może być usprawiedliwiana wyłącznie niechęcią pracodawców do zatrudniania niepełnosprawnych pracowników. Wydaje się, co podkreślają zainteresowani i publicyści, że przyczyną jest m.in. wadliwy system zachęt i trudności w stosowaniu zbyt często zmieniających się przepisów w zakresie zatrudniania pracowników niepełnosprawnych. Ustawa z 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. Nr 123, poz. 776 ze zm.) była prawie 40-krotnie nowelizowana i nawet nie doczekała się tekstu jednolitego.

Sprawą oczywistą jest, że w kraju panuje wysokie bezrobocie, rynek pracy jest niestabilny i bardzo konkurencyjny. Duża podaż siły roboczej sprawia, że pracodawcy chętniej zatrudniają osoby sprawne, zdrowe, dobrze przygotowane do wykonywania danej pracy a ewentualna refundacja podwyższonych kosztów zatrudniania niepełnosprawnych pracowników

niewystarczająco wpływa na zmianę tego nastawienia. Dlatego istotne jest wypracowanie i propagowanie programu zwalczania barier, stworzenie stabilnego systemu zachęt finansowych dla pracodawców zatrudniających osoby niepełnosprawne a przede wszystkim stabilizacja regulacji prawnych w tym zakresie.

Przykładowo - do 2003 r. pracodawcy otrzymywali ze środków publicznych refundację kosztów poniesionych na tworzenie nowych i przystosowanie istniejących stanowisk pracy. Jednak na mocy ustawy z 20 grudnia 2002 r. o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej (Dz.U. z 2003r. Nr 7, poz. 79) - pomoc ta została istotnie ograniczona. Obecnie obejmuje zwrot kosztów poniesionych na przystosowanie stanowisk pracy do potrzeb niepełnosprawnych pracowników. Przedsiębiorcy negatywnie oceniają tę zmianę, podobnie jak wiele innych regulacji wprowadzanych i zmienianych w kolejnych nowelizacjach ustawy (w tym zmianę ostatnią z 24 lutego 2006r.). Trudno nie zgodzić się z twierdzeniem, że każda kolejna zmiana ustawy wprowadzała pewną destabilizację systemu, a przez to konieczność przystosowywania firmy do zmienionej rzeczywistości prawnej.

W minionych latach wiele mówiło się o potrzebie przygotowania nowej ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz o konieczności zawarcia w niej kompleksowej regulacji tej problematyki. Niestety do chwili obecnej ustawa taka nie powstała, natomiast pojawiła się kolejna nowelizacja i nowe w niej regulacje dotyczące dofinansowania do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych.

Problemy osób niepełnosprawnych były i nadal będą pozostawały w sferze zainteresowań Rzecznika Praw Obywatelskich. Zwracam się zatem do Pana Ministra z prośbą o informację, na temat planowanych działań resortu i Rządu zmierzających do rozwiązania, a przynajmniej zmniejszenia, kłopotów osób niepełnosprawnych z dostępem do pracy i rehabilitacji zawodowej, a także na temat planowanych systemowych regulacji motywujących przedsiębiorców do zatrudniania tych osób. Zdaję sobie sprawę z tego, że zadanie jest poważne i trudne, nie mniej wymaga pilnego podjęcia dla dobra licznej grupy społeczeństwa, szczególnie dotkniętej przez los.

Łączę wyrazy szacunku

/-/ Janusz Kochanowski